No. 1378 Zaterdag 28 Mei 1910 27ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero soi fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 27 Mei.

ONZE BEGROOTING

IN DEN

Kolonialen Raad.

Vervolg.

De bespreking van het Departement van Openbare Werken jaagt ieder jaar veel stof op in den Kolonialen Raad.

De staf ambtenaren en dienstbaren is te groot, de werkwijze te omslachtig, te langzaam en te duur. Als deze tak van dienst wat eenvoudiger werd opgevat, zooals het in normale omstandigheden ook best kan, zal er heel wat bezuinigd kunnen worden. In buitengewone gevallen kunnen dan de grootere werken afzonderlijk worden aanbesteed en uitgevoerd onder toezicht van den Directeur van Openbare Werken. Langzamerhand is aan deze tak van dienst een te groote uitbreiding gegeven. Waarom niet zooals vroeger een enkele Directeur aangesteld, die de uit te voeren werken eenvoudig opdraagt aan een timmerman, een metselaar of een verver, terwijl hij zelf het noodige toezicht houdt op de goede uitvoering dezer werken? Waartoe dienen toch die hooge ambtenaren met hooge traktementen, die technici? Wat is er toch voor bizonders aan als aan de Gouvernementsgebouwen getimmerd, gemetseld of geverfd moet worden? Dit zijn immers heel gewone dingen, die door de gewone ambachtslui gemakkelijk kunnen worden uitgevoerd even als vroeger.

De Heer J. SUTHERLAND nam het leeuwendeel van het debat voor zijn rekening en wees er op, dat het Bestuur vroeger aan den Raad had medegedeeld, een technischen opzichter te hebben laten uitkomen om eventueel later den Directeur te kunnen vervangen. Van deze vervanging was intusschen weer niets gekomen en zoo bestond het Departement van Openbare Werken tegenwoordig uit een technischen Directeur, Oud-Kapitein van de Genie, een technischen opzichter, een opzichter-niet-technicus, een teekenaar en een groot gevolg van ondergeschikt personeel. Dat was toch niet overeenkomstig de behoeften onzer kleine, arme, noodlijdende Kolonie.

Nog andere Heeren mengden zich in het debat en de slotsom was, dat de Raad het voorgestelde traktement van den eersten Opzichter weder veranderde in toelage.

Het was ver over twaalven toen de Raad Woensdag 4 Mei uiteen ging om Zaterdag 7 Mei opnieuw te vergaderen.

De Heer ZELLE vroeg toen verlof om het reeds afgehandelde artikel nogmaals te mogen bespreken. De Gemachtigde van het Bestuur wilde de noodzakelijkheid van een technischen Opzichter bewijzen. De Kolonie was wel klein, maar bestond uit zes eilanden, die betrekkelijk ver uit elkander liggen. De Directeur alleen kon onmogelijk toezicht houden over de uit te voeren werken op al die verschillende eilanden.

De Raad vergeet wel een weinig, dat uit den aard der zaak het Departement van O. W. veel geld verwerken moet en nu is het toch een ernstige plicht van het Gouvernement eenigen waarborg te bieden, dat die groote bedragen goed worden besteed.

Weelderig is het Departement heelemaal niet ingericht; wat men op de eenvoudigste genie-kantoren vindt, wordt hier meermalen gemist. Er wordt werkelijk zoo zuinig mogelijk gearbeid, maar juist om de noodige zuinigheid te betrachten is het noodzakelijk, dat het toezicht in handen zij van een persoon, die verstand van het werk heeft, die, met andere woorden, technisch onderlegd is en na kan gaan of het werk uitgevoerd wordt zooals het behoort. De Directeur betreurt het, dat de Raad den toestand van den technischen Opzichter wederom onzeker heeft gemaakt. Als het Bestuur vroeger gezegd heeft, dat de technische Opzichter den Directeur eventueel zal vervangen, kan daar niets anders mede bedoeld zijn, dan dat dit slechts mogelijk zal wezen, wanneer de Kolonie tot hare vroegeren normalen toestand zal zijn teruggekeerd en er geen buitengewone werken, als dammaanleg en verbetering der haven, behoeven uitgevoerd te worden.

De Heer SUTHERLAND vreest dat de toestand in de Kolonie altijd abnormaal zal blijven. Vroeger was die toestand abnormaal door den dammaanleg, nu weer door de opening van het Panama-kanaal en zoo zal er altijd iets blijven. Maar Spreker begrijpt nog niet goed, waarom ook zelfs in de tegenwoordige omstandigheden twee technici aan 't Departement van O. W. noodig zijn. Hij ziet zelfs geen enkele reden voor het aanwezig zijn van ook maar één technicus. Wat hebben die technici tot dusverre in de Kolonie gepraesteerd, wat beter is dan de vroegere groote werken door niet-technici uitgevoerd! Spreker kan geen enkel voorbeeld daarvan noemen, maar wel zeer vele van zeer onpractisch uitgevoerde werken; zoo als daar zijn: dammen boven op de bergen, dammen midden in de straten van de stad, een vuurtoren, die reeds een paar maanden nadat hij nieuw was gebouwd, moest verbouwd en gerepareerd worden.

De Heer ZELLE verklaart, dat de vuurtoren op *Boca Spelonk* van Bonaire geen reparatie behoefde, maar dat er een wijziging in 't plan was gekomen, toen de toren bijna voltooid was. Wat dus geschiedde was een verder afbouwen, niet een herstellen.

De Heer GORSIRA vraagt of er geen abuis had plaats gehad met de bestelling der lantaarn en er geen afmetingen waren opgegeven, die eenvoudig niet bestonden.

De Heer ZELLE zegt, dat er volstrekt geen vergissing had plaats gehad, maar dat van het Ministerie uit bericht was gezonden, dat er een kleiner lantaarn beschikbaar was dan oorspronkelijk was opgegeven. Vandaar dat in den ronden koker een consol gemetseld moest worden, een moeilijk uit te voeren werk, daar de thans gezonden lantaarn geen steun kon vinden op de ronde lantaarnplaat, welke voor een grooter toestel berekend was.

Na dit intermezzo ging de Raad weer over tot de behandeling der artikelen.

Bij artikel 40 vroeg de Heer ALBERT STATIUS MULLER het woord om zijn groote teleurstelling te betuigen, dat het Bestuur geen termen had gevonden om in te gaan op het verzoek van den Raad tot het aanschaffen van seinlichten, opdat de stoomboten ook na zonsondergang met den seinpost van de stad in verbinding zouden kunnen treden. Spreker vraagt niet een volledigen en geregelden nachtdienst voor de seinwachters, maar eenvoudig, dat er een gelegenheid zal worden opengesteld om ook des avonds of des nachts met de booten buitengaats in gemeenschap te kunnen treden. Het Bestuur meent, dat het slechts hoogst zelden voorkomt, dat een schip na zonsondergang wenscht binnen te komen. Maar tot dusverre ontbrak de gelegenheid voor de schepen om hun verlangen om 's avonds of 's nachts binnen te komen kenbaar te maken. Hun seinen zouden toch niet beantwoord worden. Daarbij komt nog, dat thans niet beproefd wordt om zoo vlug mogelijk Curaçao te bereiken, omdat de kapiteins weten, dat het schip na zonsondergang toch niet meer binnen kan komen. Bestond daartoe gelegenheid, dan zou er zeer zeker meermalen gebruik van worden gemaakt, al was het alleen maar om kolen uit te winnen en den dienst voor de stuurlui, machinisten, stokers etc. te verkorten.

De Heer SUTHERLAND ondersteunt het verzoek van Lid MULLER en legt er den nadruk op, dat zich zeer goed gevallen kunnen voordoen, dat het binnenloopen der haven niet slechts gewenscht, maar ook noodzakelijk is. Wat de Raad vraagt is eenvoudig de gelegenheid open te stellen, dat een schip wanneer het bijvoorbeeld in gevaar verkeert, dit ook kunne seinen en kan binnenloopen.

De Heer ALBERT STATIUS MULLER dankt het lid SUTHERLAND voor diens hoog gewaardeerden steun en vervolgt, dat de onkosten het Bestuur niet behoeven af te schrikken. Wanneer het Bestuur den Commandant van de Hoofdwacht welke toch 's nachts op de haven moet letten, met het terugseinen belast, bestaan de onkosten hoofdzakelijk in het aanschaffen der lantarens, want de seinmeester wordt natuurlijk betaald voor zijn sein door 't agentschap der boot waaraan geseind werd. Het seinenoverdrag kost f0,5 per sein. Wanneer nu 's nachts volgens eenigszins hooger tarief werd berekend, zou er ook nog wat overschieten om de te verbruiken olie aan het Bestuur te vergoeden en zoo zullen de kosten niet noemenswaardig wezen.

Spreker zal geen amendement indienen, doch geeft het Bestuur nogmaals in overweging de zaak te bestudeeren en te zien of het niet mogelijk kan worden gemaakt, dat ook bij nacht van den wal seinen kunnen worden gewisseld met buiten de haven liggende schepen.

De Heer ZELLE weet niet of een dergelijke opdracht wel aan den Commandant van de Hoofdwacht gegeven zal kunnen worden, en zegt, dat eerst dient onderzocht te worden, of de Kapitein-Commandant der troepen iets dergelijks met den dienst kan overeenbrengen.

De Heer ALBERT STATIUS MULLER is er bijna zeker van, dat zoo iets, wat zoozeer in het algemeen belang der Kolonie is, zal worden toegestaan.

De Heer SUTHERLAND is van dezelfde meening; bij ondervinding weet de Raad, dat op welwillende medewerking van den Kapitein van het garnizoen te rekenen valt. Waar het zoo'n hoog belang geldt, de vergemakkelijking van de scheepvaart, moet het Bestuur zich niet al te zeer laten leiden door al te groote bezuiniging; daarbij de te maken onkosten zullen zeer gering zijn, waartegenover de groote voordeelen der booten staan, terwijl groote zeilschepen, als zij 's nachts niet kunnen binnenvallen en de haven voorbij varen, zeer veel last ondervinden om naar den havenmond terug te zeilen, wat soms een vertraging veroorzaakt van 14 dagen, ja drie weken. De Raad eischt niet maar verzoekt, dat niet vast en geregeld een nachtdienst worde geopend voor den seinpost, doch alleen, dat er gelegenheid zal zijn om 's nachts te seinen, als het noodig is.

Bij art. 41 vraagt de Heer ALBERT STATIUS MULLER opnieuw het woord om dit maal een woord van dank te spreken tot het Bestuur, dat het op zich heeft willen nemen na te gaan op welke wijze de havenmond beter verlicht zal kunnen worden en of het misschien mogelijk is een beter licht te erlangen voor Klein Curaçao.

Omtrent de belichting van de Noord-Westpunt van het eiland, schijnt het Bestuur het niet noodig te achten nog andere deskundigen te hooren, nadat de Commandant van Hr. Ms. Zeemacht in de Caraïbesche Zee daarover zijn verslag heeft uitgebracht.

Met allen eerbied voor het gezag van dezen Commandant, meent Spreker toch de vraag te moeten stellen, of het Bestuur wel alleen op dat verslag zijn oordeel mag vormen? Ook de Gezagvoerders der koopvaardijschepen zijn deskundigen en daarenboven hebben zij meer persoonlijk belang bij de zaak. Als het weer slecht is, behoeft het stationschip niet uit te varen, of zich niet dicht onder de kust te wagen. De Commandant van een oorlogsschip is niet zoo aan tijd en zuinig verbruik der kolen gebonden, als een gezagvoerder van een koopvaardijer. Deze laatste moet op een bepaalden dag binnen loopen en moet zich wel nabij onze lage kust wagen ook al is het heiig en nevelig, en het weer slecht. En nu hebben juist verschillende gezagvoerders van koopvaardijschepen verklaard, dat een licht op de Noord-Westpunt van Curaçao zeer noodzakelijk is voor schepen die van het Noorden naar Curaçao varen.

De Heer GORSIRA heeft ook meermalen dezelfde verklaring van scheepkapiteins vernomen en is dus, op hun gezag steunend, eveneens van meening, dat het licht op de Noord-Westpunt van het eiland noodzakelijk is.

Daarna ging de Heer GORSIRA over tot bespreking van de uitbaggering der Sint-Annabaai.

Wij zijn thans gekomen, zoo zeide Spreker, aan een hoogst belangrijken post op de Begrooting, namelijk die uitgetrokken voor de verbetering van de St. Anna-baai. De Raad juicht het idee van het Koloniaal Bestuur toe, om thans een aanvang te maken met het uitbaggeren van den havenmond, die niet meer voldoet aan de eischen van het verkeer. De kleine stoomschepen verdwijnen langzamerhand uit de vaart, en worden door groote kasten vervangen; ook de Caraibische zee wordt meer en meer door groote stoomschepen bezocht. De doorgraving van het Panama-kanaal, al moge er ten opzichte van den invloed, die zij voor de opkomst van Curaçao hebben zal, tegenstrijdige meeningen bestaan, zal ongetwijfeld het hare bijdragen, om de kleine stoomschepen uit deze wateren te doen verdwijnen; het af te leggen traject wordt er grooter, door en het laadvermogen moet in verhouding toenemen.

Reeds zijn enkele schepen voor deze haven geweest en hebben zij de reis moeten vervolgen zonder binnen te kunnen loopen, omdat men het binnenkomen niet zonder gevaar achtte. Meermalen werd door den vorigen Havenmeester op het feit gewezen, dat onze haven niet meer voldoet aan de behoefte van het verkeer en de Raad heeft in de vergaderingen zijner afdeeling de verbetering aan de St. Anna-baai lang en breed besproken.

Juicht men al het voornemen van het Bestuur toe om enkele verbeteringen aan de haven aan te brengen, men vermeende, dat de uitvoering moet worden toevertrouwd aan een aannemer, die buiten het Departement van Openbare Werken staat, terwijl dit Departement door behoorlijk toezicht voor de getrouwe nakoming der verplichtingen van den aannemer zorg zal moeten dragen.

De Raad wil dus, dat het in Nederland algemeen gevolgd systeem van aanbesteding ten deze gevolgd zal worden en zoo er in de Kolonie geen aannemer wordt gevonden, die een ter zake deskundig ingenieur zou willen laten uitkomen, vermeende men, dat de aanbesteding in Nederland, New-York of ergens anders kan geschieden. Lui, die met het gebruik van spring- en ontstekingsmiddelen vertrouwd zijn, zullen wel op het naburige Aruba te vinden zijn, waar sinds jaren onder leiding van ingenieurs mijnen ontgonnen worden.

Mocht door aanbesteding het werk in dit geval al iets duurder te staan komen, de Raad vermeent, dat de meerdere zekerheid eener goede uitvoering wel daartegen opweegt.

Ik heb de opdracht deze meening als het eenstemmig gevoelen der Afdeelingen in deze vergadering bekend te maken.

De Raad keurt met algemeene stemmen den op de begrooting voorkomenden post goed, doch laat zijn waarschuwende stem hooren, om het Bestuur bekend te maken, dat naar zijne zienswijze de uitvoering van het voorgenomen werk niet moet worden overgelaten alleen aan het Departement van Openbare Werken."

De Heer ZELLE, als gevolmachtigde van het Bestuur, belooft de wenschen van den Raad omtrent het licht op de Noord-Westpunt van het eiland aan den Gouverneur te zullen overbrengen.

Wat de uitbaggering der haven betreft, dergelijk werk kan veilig aan het Departement van Openbare Werken worden overgelaten, de 5 geniesoldaten, die daarvoor uit zullen komen, zijn met het werk vertrouwd en ook wanneer het werk wordt aanbesteed zal het Departement van O. W. toch aansprakelijk moeten blijven en alles onder zijn contrôle moeten geschieden.

Waarom zou het Departement het dus ook zelf niet kunnen uitvoeren.?

De Heer GORSIRA herhaalt nogmaals, dat de Raad het Bestuur ernstig en dringend verzoekt het uit te voeren werk niet op te dragen aan het Departement van Openbare Werken. Dit is het eenparig verlangen van den geheelen Raad.

De Heer SUTHERLAND vraagt of het genoemde bedrag van f 63000 niet overschreden zal worden.

De Heer ZELLE antwoordt, dat dit niet met zekerheid kan gezegd worden. Het bedrag is zoo zorgvuldig mogelijk geraamd, maar tegenvallers zijn natuurlijk altijd mogelijk. Een groot verschil zal de werkelijke uitgave met de geraamde som echter niet maken.

De Heer SUTHERLAND had een dergelijk antwoord verwacht. De raming is meer of minder dan het uit te geven bedrag. Maar met hoeveel zal dezen post weder overschreden worden? Dit valt vooruit niet te zeggen en zoo kan de Raad het volgend jaar weder komen te staan voor een nieuwe uitgave van ± f 60.000. Daarom ziet de Raad liever, dat het werk zal worden aanbesteed. Dan krijgt men een vast bedrag voor de uitgaven en weet waarmede men af is.

Ook vindt Spreker het wel een weinig vreemd, dat het Bestuur thans zoo'n haast heeft, terwijl een Maatschappij ook bezig is haar plannen in gereedheid te brengen tot verbetering der haven, en het Bestuur waarschijnlijk iets wil gaan doen, wat door Particulieren zal worden ondernomen.

De Heer LAND wijst er op, dat de Maatschappij, waarop de Heer SUTHERLAND blijkbaar doelt, nog niet geconstitueerd is en de plannen van den Heer LEEZER cum suis nog moeten worden overwogen, alvorens iets zekers zal beslist worden.

De Heer ALBERT MULLER stelt voor dan te wachten met uittrekking van gelden voor verbetering der haven totdat de Maatschappij zich gevormd heeft.

De Heer ZELLE raadt dit ten sterkste af. Verbetering van den havenmond is dringend noodig.

De Kolonie, welke zooveel belang heeft bij een geregelde scheepvaart, kan dergelijk uitstel niet lijden. Daarbij, ook al constitueert zich de Maatschappij, dan is het toch nog niet zeker, dat deze er toe zal overgaan den havenmond te verbeteren.

De Heer SUTHERLAND wil eerst weten, wat er zal gebeuren alvorens over den post te stemmen. Als het Bestuur de verbetering der haven laat overlaten aan de Maatschappij mag er wel op gelet worden, dat dit geen vermeerdering van belasting ten gevolge hebbe. Spreker vraagt derhalve om inlichtingen en wenscht te weten of de op te richten Maat-

schappij een liefdadig doel beoogt dan wel winst betracht.

De Heer LAND kan natuurlijk niets zeggen van een Maatschappij welke nog niet bestaat, maar Spreker heeft toch zoo'n flauw vermoeden dat de op te richten Maatschappij geen liefdadigheidsinstelling wezen zal. Hoe echter de Heer SUTHERLAND uit het eventueel optreden der Maatschappij vermeerdering van belasting vreest, verklaart hij niet te begrijpen.

De Heer SUTHERLAND heeft misschien niet het juiste woord gekozen, toen hij van *belasting* sprak, maar hij wilde er mede zeggen, dat men vreest, als de nieuwe Maatschappij de havenwerken zal uitvoeren, in het vervolg weer iets te moeten betalen bij ontvangst der goederen langs den steiger dier Maatschappij. Het was namelijk bekend geworden, dat door deze Maatschappij een onderzoek is ingesteld om te berekenen hoeveel colli er met de verschillende booten meekwamen. Dat onderzoek schijnt er op te wijzen, dat later deze Maatschappij een zekere retributie, noem het belasting, zal heffen van de schepen en goederen. En een dergelijke maatregel zou weer verzwarend werken op den economischen toestand der bevolking.

Ons verslag wordt te lang, we moeten daarom volstaan met de mededeeling, dat de Raad blijkbaar de verbetering der haven aan zekere voorwaarden wilde binden. Toen echter uit het debat over en weer gebleken was, dat de Raad den post slechts had goed te keuren, of af te stemmen, besloten de leden ten slotte artikel 41 maar aan te nemen. Uit de breedvoerige bespreking zou van zelf het Bestuur voldoende de wenschen van den Raad kunnen kennen, terwijl de Gevolmachtigden het Bestuur voldoende zouden inlichten.

En zoo kwam er nog een goed einde aan de openbare behandeling van de beruchte Afdeeling VI *Openbare Werken.*

———(o)———

Bezoeken aan het Vaticaan.

Het incident-Roosevelt heeft andermaal duidelijk aan het licht gebracht, in welke netelige positie de H. Stoel tengevolge van het verlies der tijdelijke macht gebracht is. Allereerst kwam daardooor het pauselijk hof in een ernstig conflikt met het hof van Savoye, hetwelk in het zomerpaleis der Pausen, het Quirinaal, zich als het hof van het ééne Italië nestelde. Tweedens werd het den Paus onmogelijk gemaakt, om anticlericale betoogingen in zijne eigen residentie-stad te beletten, daar Rome, de stad der Pausen, niet meer het Pauselijke, maar het Italiaansche gouvernement te gehoorzamen had. Dat een en ander eene hoogst onaangename verhouding tusschen de beide machten in het leven riep, behoeft wel geen betoog. De H. Stoel toch kan geen relatiën onderhouden met een hof, hetwelk tegen alle regels der politieke eerlijkheid in, te Rome den schepter zwaait; — kan niet zonder protest laten voorbijgaan, dat onder de schaduwen van het Vaticaan de voor het Pausdom meest beleedigende betoogingen gehouden worden. Het incident-Roosevelt kan als een uitvloeisel van het laatste gesignaleerde feit beschouwd worden.

Naar aanleiding van dit incident komt 't den Heer Paul Goulmy goed en nuttig voor, in *Het Centrum* eens na te gaan, welke verhoudingen door den „Statenroof" van 1870 te Rome geschapen zijn.

Op de allereerste plaats dient opgemerkt te worden, dat de leden van het pauselijke gouvernement b.v. op officiëele plechtigheden als gala-diners, soirée's enz., welke van leden van 't koninklijk hof of van het Italiaansche gouvernement uitgaan, niet verschijnen. Ja, zelfs worden dergelijke festiviteiten niet bezocht door de leden van het „corps diplomatique", bij het Vaticaan geaccrediteerd, evenmin als door de leden van den Romeinschen adel, welke met het Vaticaan voeling houdt. En zulks is ook, in het algemeen genomen, vice versa waar. Wel dreigde in het begin van het pontificaat van Pius X eenige toenadering tusschen de pauselijke en Italiaansche officiëele wereld, als b.v. leden van het H. College bij den vorigen Noord-Amerikaanschen gezant bij het Quirinaal, White, te dineeren gingen, maar met de hem eigen doortastende energie wist de H. Vader eene vermenging te voorkomen. Ik zeide zooeven, dat ook de diplomatie de positie begrijpt. Ik zoude verder kunnen gaan en beweren, dat de verschillende mogendheden het voortbestaan eener Romeinsche kwestie erkennen. Immers, nooit doet één diplomaat bij de beide hoven dienst en zoo gebeurt het, dat 12 mogendheden te Rome twee gezantschappen onderhouden, één bij het Vaticaan, één bij het Quirinaal.

Ja, hoewel Chili te Rome bij het Vaticaan, - Costa-Rica te Rome bij het Quirinaal eene missie onderhouden, is toch de Chileensche gezant te Madrid bij het Quirinaal, — de Costa Ricaansche gezant te Parijs bij het Vaticaan geaccrediteerd. Een duidelijker bewijs voor de bestaande scheiding tusschen de Vaticaansche en Quirinaalsche kringen aan te halen zal wel niet mogelijk zijn.

Ja, nog slechts eenige weken geleden zagen wij twee buitengewone gezantschappen van den koning der Belgen zich naar Rome begeven, teneinde de troonsbestijging van Zijne Majesteit én op het Vaticaan én op het Quirinaal aan te kondigen. Op dezelfde wijze handelde voor eenige maanden de Sultan van Turkije, een Mohammedaan, -- handelde voor eenige jaren de Czaar van Rusland, het hoofd der Orthodox-Russische Kerk, als hij zijn voorgenomen bezoeken aan het het Vaticaan en Quirinaal te Rome niet meende te kunnen brengen. Ook de keizer van Japan liet niet door zijn ambassadeur bij het Quirinaal maar door zijn ambassadeur te Weenen beantwoorden het bezoek, door mgr. O'Connell in naam des Pausen aan Zijne Majesteit te Tokio gebracht.

Die scheiding openbaart zich ook bij het ontvangen van bezoeken. Zoo — om hiermede te beginnen — wordt een niet-katholiek staatshoofd, die het hof van Italië te Rome bezoekt, niet op het Vaticaan ontvangen, wanneer hij zich rechtstreeks van het Quirinaal naar het pauselijk paleis verlangt te begeven. Neen, een niet-katholiek staatshoofd heeft de volgende etiquette te onderhouden:

1o. Heeft dat staatshoofd eene missie bij den H. Stoel, dan begeeft hij zich allereerst naar zijne legatie bij het Vaticaan, ten einde van daaruit zijn bezoek aan den Paus te brengen. Terugkeerend van het pauselijk paleis, begeeft hij zich andermaal naar zijne missie bij den H. Stoel, ten einde de contra-visite van den kardinaal-staatssecretaris te ontvangen. In equipages van de legatie, in alle geval niet in Italiaansche hofrijtuigen maakt hij den tocht van en naar de legatie. Aldus handelde in de laatste jaren de Duitsche keizer, koning van Pruisen, eenige malen. Dit staatshoofd liet zelfs voor zijn bezoek aan het pauselijke hof expresselijk uit Berlijn hofkoetsen en paarden, kurassiers der lijfgarde overkomen, ten einde den tocht van en naar de Pruisische legatie te maken.

2o. Heeft het staatshoofd bij 't Vaticaan geen legatie, maar wel eene bij het Quirinaal, dan wordt dit legatiegebouw als eene residentie beschouwd en heeft de tocht reeds onder 1o. aangegeven, van en naar dit tot residentie verheven gezantschap plaats. Aldus handelde in de laatste jaren de koning van Groot-Brittanië en Ierland, de koning van Griekenland, de koning van Siam. Alleen sjah Muzaffer-eddin van Perzië weigerde, zich aan deze ceremonieële voorschriften te onderwerpen en werd derhalve niet ontvangen. Anders echter is het met een katholiek staatshoofd gesteld. Een katholiek staatshoofd, het hof van Italië bezoekende, wordt op het Vaticaan niet gerecipiëerd. Aldus ondervond de president der Fransche republiek, Emile Loubet, die om deze redenen door den Paus niet ontvangen werd. Behalve president Loubet bezocht dan ook sinds 1870 geen enkel katholiek staatshoofd de Eeuwige Stad, zelfs niet de Italiaansche bondgenoot keizer Frans Joseph van Oostenrijk. Wel schrijft men aan den vermoorden portugeeschen vorst Carlos I, — aan den vorst van Monaco, * Albert I, het ernstige plan toe, het hof van Italië met een bezoek te vereeren, maar zeker is het, dat het bij een plan gebleven is. Vandaar dan ook de ernstige moeilijkheid, welke Italiaansche prinsen en prinsessen ondervinden, wanneer zij in het huwelijk wenschen te treden.

Was niet Humbert I met zijne eigen nicht, — is niet Victor Emmanuel III met eene van huis uit orthodoxe prinses van Montenegro gehuwd? Zijn niet vier huwbare prinsen van het huis van Savoije ongehuwd? En die prinsen en prinsessen, die gehuwd zijn, moeten zij niet bekennen, hun toevlucht genomen te hebben tot de niet-regeerende katholieke vorstenhuizen van Bourbon, Orleans en Bolnaparte? Slecht ééne Beiersche prinses is in de geheele geslachtstabelte vinden en die is nog gehuwd met een prins, nl. den hertog van Genua, die menschelijker wijze gesproken, voor den troon nimmer in aanmerking komt.

Wanneer nu de H. Stoel de onderhouding van zoovele voorschriften eischt, ten einde zelfs den schijn te vermijden afsof hij met het hof van Italië in aanraking kwam, — hoeveel te meer voorzorgen worden dan niet vereischt om te beletten, dat het anti-clericalisme het Vaticaan binnendringt. 't Is een Hollandsch spreekwoord, dat, met wie men omgaat, men ook geëerd wordt. Welnu, wanneer een persoon, hoe achtbaar hij ook zij — en hier denk ik aan den ex-president Roosevelt —omgaat met eene anti-clericale kliek, gelijk te Rome is het methodistisch kerkgenootschap van de „Via XX Settembre," of daarmede ook maar wil omgaan, dan is dat voor den H. Vader eene meer dan voldoende reden, om hem niet te ontvangen of althans te voren op zijne hoede te zijn en zulks te meer, wanneer men de mogelijkheid van zulk een feit ondervonden heeft— en hier denk ik aan den ex-vice-president Fairbanks. Immers met eenige variatie mag men hier toch zeker het woord der H. Schrift toepassen: Niets, wat met anticlericalisme besmeurd is, kan het Vaticaan binnengaan."

* De Prins van Monaco is in de laatste dagen van April te Rome geweest.

Z. H. de Paus heeft naar aanleiding van dit bezoek een protest-nota aan de Hoven gezonden.

———◆———

Hoe er gestolen wordt in het hartje van Amsterdam.

Geeft de Parkschouwburg van buiten door de honderden ingegooide ruiten, die vroeger den wintertuin beschermden, een indruk van verval, bij een bezoek aan den schouwburg, waartoe de eigenaar *het Handelsblad* in de gelegenheid stelde, staat men eenvoudig verstomd van het beeld van roof en verwoesting. In plaats van den weelderig ingerichten en rijk gedecoreerden schouwburg die, op voorbeeld van het Parijsche Théatre de l'Eden in Moorschen stijl opgetrokken, in 1883, meenen wij, met veel praal werd geopend, denkt ge een overblijfsel te zien uit de middeleeuwen, door wilde horden tot ruïne geslagen en voor onzen hoog beschaafden tijd in stand gehouden als afschrikwekkend voorbeeld van de woestheid, roof- en vernielzucht der oude volkeren...

Och arme! 't Ding staat nog geen dertig jaren, en in het hart van de bekende wereldstad Amsterdam, met haar duizend politie-agenten, mitsgaders een heel escadron politie te paard en zeer vele anderen, die geroepen zijn over den eigendom van anderen een wakend oogje in 't zeil te houden. En als geen photograaf straks het beeld der woestenij vereeuwigt, vrees ik beschuldigd te zullen worden van overdrijving en van fantasie, terwijl toch met woorden geen indruk te vestigen valt van wat ik aanschouwde.

— — — — — — — — — — — — — —

Een van de deuren aan de zijde der Doklaan werd voor mij ontsloten. „Dit is de voorhal, mijnheer," ving mijn gids de explicatie aan, alsof hij zijn gezelschap door een ouden Romeinschen burcht leiden ging. „En dat was eertijds de vestiaire!"

Nou, die aanduiding was wel noodig. Want een voorhal, waaruit de deuren half gesloopt zijn en plankenbarricaden tegen de inbrekers zijn opgeworpen, waarin de puin- en kalkbrokken een voet hoog liggen, waar brokken hout en zeegras uit de gesloopte tochtdeuren den chaos uitmaken — zoo'n voorhal blijft toch een voorhal. Maar aan kale muren ontdek je geen vestiaire. Geen spoor van een toonbank of lambriseering, geen enkel knopje meer!

In de wandelgangen moesten we voorzichtig loopen. De roovers hadden hier en daar gaten gehakt en den boel opgebroken om pijpen en koperdraad van de electrische geleidingen te kunnen bemachtigen. „Voorgelicht" door 'n paar brandende kaarsen bereikten we een loge in de schouwburgzaal.

't Beeld van verwoesting, van een kort en klein geslagen en gesloopten boel met verweerd decoratief en het hooge, hooge, holle, coulissenlooze tooneel op den achtergrond was imponeerend. Uit de loges waren alle stoelen — in iedere loge hadden er zes gestaan — medegenomen. Slechts hier en daar stak de poot van een cadaver omhoog. Maar dan was het schoon gesloopt, evenals de stoelen in stalles en parterre waarvan — ontdaan van zittingen en stoffen — brandhout was gemaakt.

Over de orkestruimte leidden planken naar het tooneel. Die dienden voor de dieven, om bij betrapping op heeterdaad te kunnen vluchten. „Die weten hier beter den weg dan wij," beweerden de twee gidsen. „Stelselmatig hebben heele benden den boel uitgeroofd, geplunderd.

Eens ontdekten we op een afgelegen hoek in de galerij een legerstede van een heele inbrekersbende. Tegen den avond begon het „werk", op den dag werd geslapen. Een heele karrevracht lood, zink en koper lag in een hoek opgestapeld om als buit te worden vervoerd. Wij hebben die taak overgenomen, zoodat ze een strop hadden," lachten de luidjes.

Nadat ons getoond was hoe aan de zijde van den parktuin twee deuren van zeker vier meter hoogte waren uitgelicht en medegenomen, hoe hardsteenen en marmeren platen van honderden ponden vervoerd moesten zijn, hoe in de koffiekamer ook de vloeren op den reuk van koperdraad opgebroken waren, werden wij langs trappen vol kalk en puin naar den wintertuin geleid.

Een ongeëvenaarde woestenij!

Rondom alle ruiten ingeworpen.

Op den grond puin, glas, brokken hout, geraamten van stoelen, gesloopte tourniquets, vernielde groote kronen (zorgvuldig van koper ontdaan), brokken van kachels en massa's stukken marmer. De ronde mameren tafels, die hier gestaan hadden, waren n.l. alle stuk geslagen om de koperen banden en de ijzeren pooten te kunnen medenemen.

Uit den promenoir waren de canapés en eikenhouten tafels eenvoudig medegenomen. Hier en daar lag in de woestenij nog een poot of stonden opengesneden stoelen of een canapé tusschen het puin, die „afgekeurd" waren door de heeren. Er zat n.l. houtwol in, in plaats van veeren of paardehaar. Hier kon je overal den dag zien. Van lood en zink was het dak geheel ontdaan met gevolg, dat langzamerhand het water overal doorgedrongen was. Kalk van plafonds en muren had losgelaten, het eene brok nam het andere mee; hier en daar hingen stukken gipsornamentbeeldhouwwerk op vallen. En om vooral niets heel te laten, hadden de dieven de meeste groote spiegels rondom den promenoir van 2 bij 3 en van 3 bij 4 meter kort en klein geslagen!

Hoe ver de steelzucht ging, maar ook hoe blijkbaar ongestoord het geboefte in den Parkschouwburg heeft kunnen werken, blijkt ten overvloede uit het feit, dat de groote kroon van een hoogte van twintig meter uit den nok van het gebouw neergelaten en gesloopt is.

Ten slotte hebben we het tooneel „bezichtigd". Achter de coulissen behoefden we niet schuil te gaan. Ze waren alle afgesneden. 't Doek natuurlijk geroofd. Tusschen de vier kale muren — men scheen er de kalk uit de voegen te hebben gepeuterd, zoo kaal was de aanblik — tusschen de vier muren lag slechts een stapel brandhout en een paar requisieten. De houten tuinbank, waarop Silvio honderdmaal zijn liefde aan Nedda bezworen heeft, rustte achteloos op de pooten van 'n paar vernielde krukken. En op de trappen voor Spaanschen circus, waarvoor Carmen door Don Jose's hand een twintigvoudigen dood gestorven is, lag een douceur gedeponeerd. Die boef moet lak aan de opera gehad hebben...

— — — — — — — — — — — — — —

Wat moeten we na zoo'n bezoek zeggen?

Dat wij terwille van den naam van Amsterdam hopen, dat de Parkschouwburg niet als bezienswaardigheid te kijk gesteld zal worden — want, geld is 't schouwspel waard. Maar dat Slier hier spoedig het sloopingswerk zal kunnen voltooien, waarvan een voornaam deel door het geboefte is geschied. Hem rest alleen nog wat steen en wat brandhout!

Alleen — de Raad zal misschien nieuwsgierig zijn te zien, wat hier van een leegstaand theater in de Parkwijk van Amsterdam in de twintigste eeuw is kunnen worden!

Te vermelden valt nog, dat de schouwburg een oppervlakte van 40×70 M., dus van 2800 vierk. M. beslaat.

——:o:——

Het incident-Janssens.

Dit werd reeds eenige malen in „De Tijd" aangeroerd, zonder dat men nog precies wist, hoe de vork eigenlijk aan de steel zit. Ofschoon de Romeinsche Correspondent er liever het zwijgen toe had gedaan, moet hij als trouw berichtgever nu wel de juiste toedracht melden.

Waar is, dat Mgr. Janssens, secretaris van de Congregatie der Regulieren, den laatsten dag van Roosevelt's verblijf te Rome een bezoek heeft gebracht aan den voormaligen president, in hotel „Beau Site", en deze niet thuis vindende, een visitekaartje heeft achtergelaten waarop hij namens de Congregatie hulde en dank betuigde voor de welwillende bescherming door Roosevelt als president der V. S. aan de orde-geestelijken verleend. Deze persoonlijke attentie is door een grove onbescheidenheid der Amerikaansche pers — of van Roosevelt? — wereldkundig gemaakt en uitgespeeld tegen het Vaticaan. De kardinaal-Staatssecretaris gaf daarna aan mgr. Falunio, apostolisch delegaat te Washington, last tot een openlijk démenti van mgr. Janssens' handelwijze, die als geheel eigenmachtig werd aangeduid. De prelaat, die niet wilde en nog minder had bedoeld, dat zijn naam en zijn positie tegen het Vaticaan zouden uitgespeeld worden, bood derhalve zijn ontslag aan, niet slechts als secretaris van de Congregatie der Regulieren, maar ook als secretaris der pauselijke Bijbelcommissie. Het eerstgenoemde ontslag is door den H. Vader aangenomen; het tweede echter niet. Mgr. Janssens zal in Rome blijven op uitdrukkelijk verlangen van Z. H. den Paus, die hem met klem de voortduring van Zijn volle vertrouwen heeft willen verzekeren.

Mgr. Laurens Janssens, voorheen rector van het Benedictijner-college San Anselmo op den Aventijn, auteur van een hooggeprezen dogmatiek, medebestuurder en grootredenaar van „Arcadia", oprichter en voorzitter van den Vlaamschen studiekring „Gelukzalige Jan Ruysbroeck", lid en drijvende kracht der pauselijke Commissie voor de nieuwe Kerkzangboeken, de beste conférencier van Rome, secretaris der Bijbelcommissie en sinds Oct. 1908 van de Congregatie der Regulieren, heeft door zijn schitterende gaven en veelzijdige werkzaamheid een grooten naam in de Eeuwige Stad. Maar zulk een „omnis homo" wekt vanzelf, naast veel bewondering, ook veel tegenkanting. De fout, door Mgr. Janssens, met de beste bedoelingen natuurlijk, begaan, toen hij in de gegeven omstandigheden eigenmachtig bij Roosevelt een bezoek aflegde en dezen namens de Congregatie der Regulieren, bedankte, laat zich uit den impulsieven aard van den geestdriftigen Vlaming gemakkelijk verklaren. Maar wat door hem niet werd voorzien, is het betreurenswaardig misverstand, dat de bekendmaking van zijn optreden moest veroorzaken, alsof op het Vaticaan niet één en dezelfde lijn wordt getrokken bij de afgesprongen ontvangst van Roosevelt, die zich achteraf nog door zijn broederlijken omgang met de kopstukken van Rome's vrijmetselarij compromiteerde.

Om dit misverstand volstrekt uit den weg te ruimen, heeft Mgr. Janssens edelmoedig zijn ontslag aangeboden en zich, als een andere Jonas, over boord laten werpen. Maar de profeet Jonas werd spoedig in eer en in genade hersteld. Zoo hopen en vertrouwen wij ook voor onzen rijkbegaafden stamgenoot, die met zijn geleerheid, welsprekendheid en geheel zijn briljante persoonlijkheid den Nederlandschen naam te Rome hoog houdt en van wien algemeen werd verwacht, dat de sneeuwwitte mijter, dien hij als titulair abt mag voeren, na korten tijd voor den rooden kardinaalshoed plaats maken zou.

Ter kenschetsing van mgr. Janssens ongemeene begaafdheid alleen dit. Hij redevoert — en altoos voortreffelijk — even goed in 't Fransch, Italiaanseh en Latijn als in 't Vlaamsch, zijn eigenlijke moedertaal. Hij spreekt bovendien vloeiend Duitsch en Engelsch. Hij improviseerde, bij de begrafenis van Dr. Schaepman op Campo Santo, in 't Vlaamsch een zeer treffende toespraak om de nagedachtenis van onzen grooten landgenoot te huldigen. 't Vorige jaar hield hij in de basiliek van San Lorenzo en Damaso — veertig dagen achtereen — de Vastenpreeken, nadat daags vóór het begin de uitgenoodigde predikant ziek geworden was. Het kapittel nam — ten einde raad — toen Mgr. Janssens in den arm, en deze was onmiddellijk gereed voor een 40-daagsche reeks Vastenpreeken in 't Italiaansch!

Mgr. Janssens speelt ook uitmuntend viool. Men beweert, dat hij des avonds niet zelden naar de particuliere vertrekken des H. Vaders gaat om Pius X, die zelf een groot muziekliefhebber en dan afgemat van de zware dagtaak is, op zijn fijngevoelig snarenspel te vergasten. Zonder twijfel mag het een kostbare troost voor den nu in het oog der wereld opzij geschoven prelaat heeten, dat hem toch het volle vertrouwen en de vaderlijke toegenegenheid van Z. H. den Paus bleven verzekerd.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Welkom.

Hedenmorgen is de Zeereerw. Pater J. VAN DER VEER, Pastoor van Santa Rosa, met de „Prins Frederik Hendrik" in den besten welstand van verlof teruggekeerd. Wij heeten ZEerw. recht hartelijk welkom.

Goede reis.

De Zeereerw. Pater L. MULDER vertrekt a. s. Maandag met de *Gouverneur van den Brandhof* naar Saba om weer eenige weken in zijn oude parochie door te brengen.

Wij wenschen ZEerw. een voorspoedige reis en behouden terugkomst.

De „Prinses Juliana."

Van bevoegde zijde werd ons medegedeeld, dat het interkoloniale stoombootje ultimo September a. s. in Nederland zal worden afgeleverd. Na optuiging en proeftocht zal de „Prinses Juliana" hierheen vertrekken, zoodat de interkoloniale stoomdienst misschien nog voor het einde van dit jaar in werking kan treden.

De Haven-Maatschappij.

Uit betrouwbare bron vernemen wij, dat de Heeren LEEZER c. s. spoedig hun plannen ter goedkeuring zullen inzenden en concessie aanvragen.

De Eerste Curaçaosche Sisalmaaty.

28 April ll. heeft deze Maatschappij een algemeene vergadering gehouden en werden de voorstellen van de Heeren van AALST en HAMELBERG goedgekeurd. In Augustus of September a. s. zal met den eersten aanplant een begin gemaakt worden, deze heeft plaats op de gronden van *Malpais*.

Hoedenindustrie.

De Gedelegeerde van het Bestuur, de Heer H. J. COHEN HENRIQUEZ is Dinsdag ll. met de *Zulia* naar Maracaibo vertrokken om aldaar te trachten het fijnere hoedenstroo machtig te worden en zich op de hoogte te stellen van de cultuur dezer palmsoort, en van alles wat strekken kan tot hoogere ontwikkeling van onze volksindustrie,

Met dezelfde gelegenheid is ook Mej. ISABEL CREFTE, hoofd van den vlechtcursus op Pietermaai, naar Maracaibo medegegaan om bij het uitzoeken van stroo en het zoeken naar verdere inlichtingen de behulpzame hand te bieden.

Wij verwachten van deze excursie zeer veel goeds en wenschen den Heer HENRIQUEZ het meest volledig succes.

* * *

In dank ontvangen van het Koloniaal Bestuur 't *Verslag over de tentoonstelling van de Curaçaosche hoedenvlechtindustrie op de Middenstandstentoonstelling te Amsterdam.*

Wij maken van deze welkome gelegenheid gaarne gebruik om nogmaals openlijk onze hulde te brengen aan den Vertegenwoordiger van ons Bestuur, den Heer A. CHARLOUIS, die eerst te Amsterdam en nu weder te Brussel en Scheveningen met hart en ziel werkt voor de bekendmaking zoowel van onze gewone Curaçaosche stroohoeden, als van de fijnere Curaçaosche Panama's.

Aan de krachtige propaganda van den Heer CHARLOUIS danken, zeer zeker voor een goed deel, onze Curaçaosche stroohoeden hunne meerdere bekendheid in Nederland en in den vreemde. Mogen Brussel en Scheveningen weder een flinken stoot geven en onze volksindustrie een heel eind vooruit schoppen.

* * *

Met zeer veel belangstelling hebben wij gisteren het hoofdartikel gelezen van onzen geachten Collega *El Imparcial*. Wij zijn geheel met hem eens, dat de toekomst onzer vlechtindustrie hoofdzakelijk van den geregelden verkoop der gewone *Curaçaosche strohoeden* zal afhangen.

Wij hopen echter, dat de prijs in de toekomst nog hooger stijge dan f 5 per dozijn.

K. W. I. M,

De *Scheepsagentuur „Curaçao"* was zoo welwillend ons inzage te verleenen van het volgend schrijven der Hoofddirectie:

SS. Prins Willem II

Op het eiland Texel is een flesch aangespoeld inhoudende een briefje, waarop de woorden:

God help, wij

vergaan.

S. S. Pr. Willem II

A. v. L.

A. v. L. zijn de voorletters van den 2den Hoofmeester van dat schip. Wij hebben ons dat briefje laten opsturen en hebben door een schriftkundige doen onderzoeken of het schrift op het briefje hetzelfde is als het schrift van hofmeester VAN LEIDEN, waarvan wij voorbeelden hier hadden. De conclusie van den schriftkundige is dat het schrift op het briefje absoluut niet dat kan zijn van VAN LEIDEN.

Wij zijn dus tot de overtuiging gekomen, dat de aangespoelde flesch *niet* afkomstig is van de *Prins Willem II.*

Noch onder de passagiers, noch onder de bemanning van genoemd stoomschip bevond zich iemand anders met dezelfde voorletters als voorkomen op het bewuste briefje."

* * *

De Agenten der K. W. I. M. ontvingen bericht, dat 13 Mei ll. de *Prins Willem V*, onder Kapitein J. AARENTS, en 27 Mei ll. de *Prins Willem III* onder Kapitein N. H. C. VAN BAAREN uit Amsterdam zouden vertrekken.

In de bladen van Suriname stond echter te lezen, dat de Prins Willem V niet 13 maar 17 Mei was uitgevaren.

* * *

Op informatie uitgegaan zijnde omtrent het bericht, dat de booten der K. W. I. M. spoedig van radiografische toestellen zullen worden voorzien, werd dit bericht bevestigd. De *Prins Maurits* en de *Prins Willem IV* hadden reeds verhoogde masten, toen zij hier langs kwamen, als voorbereiding voor het aanbrengen der telegrafische inrichting. Ook de *Prins Frederik Hendrik*, die heden morgen binnenviel.

Zooals men weet, is er in Amerika een wet aangenomen waarbij de radiografische inrichting verplichtend wordt gesteld voor alle booten die de Amerikaansche havens verlaten met minstens 50 man aan boord.

Ook de Hollandsche booten vallen dus onder deze bepaling, daar de kleinste alleen reeds aan vaste bemanning ± 42 en de grootere ± 45 koppen tellen.

Examen.

Zaterdag ll. heeft Mejuffrouw EMMA VAN EPS met goed gevolg haar examen afgelegd voor onderwijzeres 4e klasse.

Onze gelukwenschen.

St. Eustatius.

De nieuwe R. K. Kerk is zoo goed als voltooid. Het is een kloek stuk werk en ziet er vriendelijk uit. Dit is eigenlijk het eerste R. K. Kerkgebouw op St. Eustatius, daar vroeger dienst werd gehouden in een particulier huis, wat tot kerk was ingericht.

Wij wenschen Pastoor DELGEUR geluk met zijn nieuwen bouw. Z.Eerw. heeft harde maanden gehad en flink meegeholpen, opdat alles geregeld en ordelijk zijn gang zou gaan.

De *Gouverneur van den Brandhof*, op Statius' ree geankerd, is door een vertrekkenden walvischvaarder in het tuig gevaren. De „Brandhof" kreeg f 450 schadevergoeding.

Dienzelfden ochtend verloor de mailboot tusschen St. Martin en St. Kitts, vlak bij St. Eustatius, zijn mast. Door 3 sloepen van den walvischvaarder werd de boot naar de ree gesleept.

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

620 ratten
1668 muizen.

Alzoo reeds een totaal van

21347 ratten en
108082 muizen.

Sinds verleden week wordt er voor ratten 5 cts en voor muizen ½ cts per stuk betaald.

Wanneer deze verlaging in prijs geen invloed heeft op het aanbrengen van ratten en muizen, is het natuurlijk een goede bezuinigingsmaatregel, als het echter mocht blijken, dat door deze verlaging de armere bevolking thans minder wordt aangespoord dan vroeger om jacht te maken op het ongedierte, dan hopen wij, dat de prijs weder verhoogd zal worden, daar het zoveel mogelijk verdelgen dezer knaagdieren een der beste voorbehoedmiddelen is tegen de pest. Om deze vreeselijke ziekte te voorkomen, zal niet spoedig te veel geld worden uitgegeven.

De Oud-Missionaris van Curaçao, Pastoor J. A. Scholte ✝

Nog plotseling overleed heden (5 Mei) in het gesticht van St. Joannes de Deo te Haarlem de Zeereerw. Heer J. A. SCHOLTE, rustend pastoor van Maasland in den ouderdom van ruim 86 jaren.

ZijnEerw. werd te Amsterdam geboren, vertrok in 1857 naar Curaçao en werd aldaar gewijd door Mgr. NIEWINDT. Hij was als missionaris werkzaam op het eiland St. Eustasius. In 1867 om redenen van gezondheid naar Nederland teruggekeerd heeft hij op verschillende plaatsen als asistent dienst gedaan en is hij in 1870 als eerste pastoor van de Cocksdorp op Texel aangesteld. Ouderen van dagen zullen zich nog herinneren, met welk een vurigen ijver pastoor SCHOLTE het Bisdom doortrok om door liefdadigheidspredikaties etc. den bouw van kerk en pastorie te Cocksdorp mogelijk te maken. In 1881 overgeplaatst naar Maasland verkreeg hij in 1984 eervol ontslag uit de bediening. Hij ruste in vrede.

De Maasbode.

Venezuela-Nederland.

Wij lezen in het Geelboek:

„Toen bij het begin van het vorig jaar men kennis kreeg van het streven der Nederlansche Regeering aangaande het herstellen der diplomatieke betrekkingen, werden uitdrukkelijke instructies aan den Agent der Republiek gegeven, dat in de overeenkomst, die een einde maken zou aan de sedert 1908 bestaande stoornis, geen verklaringen mochten voorkomen, die buiten het eigenlijk onderwerp lagen. Die instructies zijn gedateerd 6 Maart 1909 en werden in het Geelboek van dat jaar openbaar gemaakt.

De gevolmachtigde der Republiek teekende, desniettegenstaande, met den Nederlandschen Minister van Buitenlandsche Zaken op den 19n. April 1909 een protocol, waarbij de diplomatieke betrekkingen hervat werden, met bepaling, dat de Republiek onmiddellijk en uit eigen beweging ook aan Nederland zou toekennen alle concessies, die zij aan de Naties, die Antillen hebben, moge verleenen met betrekking tot het additioneel recht van dertig percent, dat geheven wordt op goederen van de Antillen afkomstig, terwijl zij zich verbindt op geenerlei wijze, zoolang geen Handelstractaat zal zijn gemaakt, ten nadeele van de Nederlandsche onderdanen of van den handel en de scheepvaart van Nederland en Koloniën, de bestaande wetten te wijzigen. Daar dit protocol niet in overeenstemming is met de uitdrukkelijke instructies van het Uitvoerend Gezag, heeft men, alvorens de overeenkomst te onderwerpen aan de goedkeuring van de Nationale Wetgevende Macht, getracht de strekking der bepalingen, die niet in onmiddellijk verband waren met het hervatten der diplomatieke betrekkingen, binnen hare natuurlijke grenzen terug te brengen.

Maar aangezien Nederland weigerde hierop in te gaan en er op aandrong, dat door de goedkeuring van het Uitvoerend Bewind alleen het Protocol in zijn geheel van kracht zou worden, werd besloten dat Protocol in te dienen bij het Congres, daar toch volgens de uitdrukkelijke bepalingen der Grondwet geen Diplomatiek Verdrag geldig zijn kan zonder de goedkeuring van het Congres. Dientengevolge werd het Protocol van 19 April naar de Kamer van Afgevaardigden verwezen met al de diplomatieke correspondentie die daarop betrekking heeft.

De Kamer van Afgevaardigden liet zich niet uit over de overeenkomst, ongetwijfeld omdat het haar voorkwam, dat het beter wezen zou, alvorens die overeenkomst, in haar geheel te verwerpen, dat door de Uitvoerende Macht de noodige stappen worden genomen om eene omwerking daarvan te verkrijgen.

Daar de Nederlandsche Regeering, nadat het Protocol van 19 April tot stand gekomen en zonder dat daarop de goedkeuring van het Congres verkregen was, den Diplomatieken Agent der Republiek had ontvangen, werd aangenomen, dat bedoeld document bepalingen van tweeërlei strekking inhield, die, eenvoudig met betrekking tot het hervatten der diplomatieke betrekkingen en die, rakende de scheepvaart en handelsbelangen. In aanmerking genomen deze overwegingen en de houding van het Congres, reikte het Uitvoerend Bewind in September van verleden jaar geloofsbrieven uit aan den Heer Dr. CARLOS F. GRISANTI als Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister in Nederland. Dr. GRISANTI ontving orders, om de betrekkingen als geheel hersteld te beschouwen en te verzoeken, dat uit het Protocol worden gelicht de clausules, die niet in direkt verband stonden met de wederaanknooping der diplomatieke betrekkingen.

De Nederlandsche Regeering heeft den nieuwen Gezant der Republiek nog niet officieel ontvangen, want volgens haar moet daaraan voorafgaan, ter vervanging van het Protocol van April, eene overeenkomst, waarin het hervatten der betrekkingen is vastgesteld. De uitvoerende macht heeft hare goedkeuring gegeven aan de door Nederland voorgestelde procedure, maar heeft aan haren agent instructie gegeven dat de kwestie van de dertig percent geen onderwerp der onderhandelingen mag wezen, daar die kwestie niet een der oorzaken is, waarom de relaties zijn afgebroken, ook daar, behalve dat, eene dergelijke kwestie beter op hare plaats is bij de onderhandelingen over een handelsverdrag, indien zij werd opgenomen in de overeenkomst, die het handelsverdrag voorafgaat, het lijken zou alsof Venezuela er in toestemt, dat het hervatten der betrekkingen met Nederland afhankelijk wordt gemaakt van de afschaffing van het differentieël recht. In denzelfden geest is de opdracht aan den Agent der Republiek gegeven voor wat aangaat de instandhouding der wettelijke bepalingen, die thans van kracht zijn op de scheepvaart tusschen Venezuela en het Nederlandsch grondgebied, daar de reden, die het sluiten van een overeenkomst, waarbij de Republiek afstand doet van haar recht om wetten uit te vaardigen, in den weg staat, voor een ieder vatbaar is.

De Republiek sluit gaarne met Nederland, zoodra de politieke betrekkingen hersteld zijn, een Handels— en Scheepvaartverdrag, waarbij de belangen van beide partijen bevorderd en gewaarborgd worden. Dit heeft zij aan genoemde Natie medegedeeld en worden de onderhandelingen met betrekking tot het hervatten der politieke relaties met de Regeering voortgezet en zijn thans de vooruitzichten zoodanig, dat spoedig eene bevredigende oplossing mag worden verwacht die de oude betrekkingen, die beide naties binden, ten goede komen zal."

Mr. Nelissen.

Uit verschillende berichten blijkt, dat Minister Nelissen om gezondheidsredenen zijn portefeuille zal nederleggen.

ROOSEVELT IN HOLLAND.

Te Amsterdam.

Na H. M. de Koningin bezocht te hebben, ging de oud-president der Vereenigde Staten naar Amsterdam, waar hij in den namiddag te vijf uur aankwam.

De ontvangst geschiedde door den burgemeester, jhr. mr. dr. A. Röell, en Dhn. S. P. v. Eeghen, Cremer, A. G. Boissevain en mr. dr. S. van Brakel.

Nadat de heeren door den Amerikaanschen gezant aan ons Hof, Dh. A. M. Beaupré, waren voorgesteld, ging het gezelschap de trap af en de tunnel door naar den uitgang. Op de trap naar ieder perron stond een groot aantal menschen dicht opeengedrongen, om den oud-president te zien voorbij komen en toe te juichen, en toen de hooge bezoeker het station uitkwam, vond hij op het Stationsplein een dichte menschenmassa bijeen, die hem geestdriftig toejuichte, toen hij met Dh. Cremer diens equipage instapte. De oud-president dankte de juichende menigte, staande, met ontbloot hoofd, in het rijtuig en buigende naar alle zijden.

In draf ging het daarna het Damrak af en naar de Nieuwe Kerk, alwaar hij werd toegesproken door ds. L. Heldring. Hij bracht o. a. een

bezoek aan het graf van de Ruyter en toonde zeer veel belangstelling voor het kerkinterieur.

De rit naar de firma Asscher was een ware zegetocht. Den geheelen weg, dien de ex-president volgde: Damrak, Dam en, na het bezoek aan de Nieuwe Kerk, door de Raadhuisstraat langs Heerengracht, Utrechtschestraat, Westeinde, Amsteldijk, Nieuwe Tolstraat, naar de diamantslijperij van Asscher, werd hem spontane hulde bewezen.

Bij de firma Asscher werd Roosevelt door de ruime zalen der groote industrieele onderneming rondgeleid. De fabriek, in volle werking, gaf aanschouwelijk onderwijs in deze merkwaardige industrie. De ex-president, die nooit vóór dezen dag een diamantslijperij had bezocht, verklaarde herhaaldelijk, dat hij deze industrie een der belangrijkste vond, op zijn verschillende reizen aangetroffen.

In vliegende vaart werd daarop gereden naar het gebouw der Vrije Gemeente, waar Roosevelt, zooals nog op het laatste oogenblik bedisseld was, zou spreken. Vliegensvlug had zich het nieuws door heel de stad verspreid, en lang vóór de komst van den president, die op kwart over zes was vastgesteld, vulde een saamgedrongen massa de zaal. De politie moest de straat afzetten en een dichte rij menschen vulde aan weerskanten de Weteringschans.

Dhn. Ch. Boissevain en dr. C. Easton geleidden den gast naar binnen; oorverdoovend gejuich barstte van alle kanten los. Lachend en buigend vervolgde Roosevelt zijn weg en toen de rust eenigszins was hersteld, heette Dh. Ch. Boissevain hem, namens alle aanwezigen, welkom in het land zijner voorvaderen.

Onder oorverdoovend applaus dook toen de stoere gestalte van Roosevelt achter den lessenaar op. Het energieke gelaat één en al lach, de tintelende oogen half dichtgeknepen, dankte hij met vriendelijk handgebaar voor de hulde, hem gebracht en gaf uiting aan zijn vreugde, in Nederland te zijn: „Gastheeren en stamverwanten, ik voel me thuis in uw midden en het spijt me thans meer dan ooit, dat ik uw taal niet spreek; doch het is reeds bijna drie eeuwen geleden, dat mijn familie Holland verliet om deel te nemen aan de stichting van wat later Nieuw-Amsterdam zou zijn." Met een koddig gebaar betuigde Roosevelt, onder luid gejuich, zijn spijt over het feit, dat de naam later veranderd werd. „En", zoo vervolgde hij, „thans kom ik hier terug met mijn zoon, die de negende generatie vertegenwoordigt van het geslacht, dat meehielp Holland groot te maken. Men zegt, dat de trekken mijner voorouders in mijn gezicht bewaard bleven, welnu, ik hoop, dat dit ook bij mijn kindskinderen nog 't geval zal zijn."

Terugkomend op onze taal, verklaarde Roosevelt, dat alles, wat hij er van kende, één kinderliedje was, doch toen hij in Afrika vertoefde, bleken die enkele woorden voldoende om hem de vriendschap van de Boeren en meer nog van hun vrouwen en kinderen te doen verwerven. Met de onbeschrijflijk komische uitdrukking op zijn expressief gelaat reciteerde Roosevelt hierop het versje van „de kouwtjes in de klaover, de peerdjes in haover, de entjes in het waoter," en het spreekt van zelf, dat hierop een geweldig, schier onbedaarlijk applaus volgde. Toen plotseling in een ernstigen toon vervallend, wees mr. Roosevelt op de overeenkomst, die er bestaat tusschen ons land en de groote vrije republiek, waaruit hij komt. Beide hebben ze gevochten voor hun vrijmaking, beide weten ze niet wat godsdienstdwang beteekent. „Gij hebt de les geleerd, die ieder leeren moet, dat niemand een staat regeeren kan zonder zich zelf te kunnen regeeren. Ieder man dient te weten wat zijn recht, maar meer nog, wat zijn plicht is, en nooit mag men vergeten, dat ook de rechten van anderen geëerbiedigd dienen te worden. Onrecht doen is uit den booze, doch de eenige goede manier om iemand te helpen is, als men nooit er toe medewerkt, om eens anders energie en te verslappen."

En verder wees de spreker op de moeilijkheden van zelf-regeering, zoowel voor het individu als voor den staat en de eenige manier, waarop een land zich kan verheffen, noemde spreker deze, dat elke man en elke vrouw tegenover de gemeenschap zijn plicht doet. Dwaas noemde Roosevelt het, de vrouw per sé binnen de vier muren van het huis te willen houden: „laat haar gerust den mannen-arbeid deelen, doch dezelfde verachting, die ik koester voor den man, al is hij nog zoo knap, die niet voor vrouw en kinderen zorgt, dezelfde gevoelens koester ik jegens de vrouw die man en kroost verwaarloost. Het gezin vóór alles, ziedaar mijn leus, welke geldt voor mannen en vrouwen beiden. Slechts gezonde, flinke gezinnen, waar man en vrouw, ouders en kinderen elkanders gevoelens eerbiedigen, kunnen een flinken, gezonden staat vormen."

Verder noemde de ex-president het den plicht van elken burger om met zijn naasten te werken voor het algemeen belang.

Zeer zeker dient men vriendelijk en medelijdend, geduldig en toegevend te zijn, doch wanneer uw voorouders, aldus spreker, drie eeuwen geleden niet ook nog andere hoedanigheden hadden bezeten, zouden ze de bloedige oorlogen, waarin ze gewikkeld waren nooit tot een zoo schitterend eind gebracht hebben. Moreelen moed en dapperheid dient elke man te bezitten en het is de plicht der moeders, haar zonen zoo op te voeden, dat ze, wanneer het vaderland hen, hetzij in tijd van oorlog of van vrede, roept, al die deugden bezitten, welke noodig zijn voor een flinken man. Lafaards en zwakkelingen kunnen we niet gebruiken, onze moderne tijd heeft goede mannen en goede vrouwen noodig, menschen, die iets durven wagen, wanneer het er op aankomt.

Minuten-lange toejuichingen volgden op deze geïmproviseerde speech, met zooveel gloed en vuur voorgedragen.

Onder luid gejuich verliet hij de zaal, terwijl het rijtuig door een dichte menigte omstuwd, naar Maison Coutourier reed, waar te half acht door den burgemeester, jhr. Röell, een diner werd aangeboden.

Te 10.10 vertrok de ex-president in gezelschap van zijn zoon, naar Den Haag.

Buitenland.

BELGIE.

De naderende Strijd.

Er is altijd gezegd: hoe stiller en rustiger het bij de verkiezingen toegaat, hoe gunstiger deze zullen uitvallen voor de katholieke partij. De bangmakers wisten hoe gewoonlijk in België, en gedruisch en straatoproer waren steeds geduchte wapenen in de handen der liberalen en hunner wettige erfgenamen, de socialisten.

Om daartoe te geraken zijn slechts *grieven* noodig, ware of denkbeeldige, beide zijn even goed, indien er maar geloof aan gehecht wordt.

Lange jaren is er door de socialisten politieke munt geslagen uit den handel en wandel van den overleden koning Leopold; het is ook gemakkelijker het gedrag van anderen te gispen dan zelf de deugd te beoefenen. Nu is de koning dood en bij de plechtigheid der troonsbestijging van Albert waren er geen socialisten meer te Brussel te bespeuren.

Met de schoolquaestie tot inzet te maken van de verkiezingen, hebben de vereenigde liberalen en socialisten ook al weinig geluk gehad. 't Klonk anders goed als strijdleuze: *Een millioen voor de kloosters!* naar aanleiding der toelage van een millioen, door de regeering voorgesteld en daarna door de Kamermeerderheid aangenomen, ten behoeve der vrije lagere scholen.

Maar die verschrikkelijke uitroep had niet de uitwerking, welke men er van verwachtte, omdat de leugen van het *milliard de congrégations*, door Waldeck-Rousseau uitgedacht, nog te versch is, en het inmiddels uitgebroken likwidateurs-schandaal die leugen nog in scherper daglicht stelt. Grieven maken gaat ook niet meer zooals vroeger, daar wordt dadelijk tegen gereclameerd door de socialisten zelf, die aan 't hoofd staan der socialistische verbruiksvereenigingen en liever de kas stijven, naar oude burgerlijke zede, dan krediet verleenen.

Treinbotsingen kwamen ook niet voor in den laatsten tijd, en het grauwvuur in de steenkoolmijnen, maakte geen slachtoffers, op rekening te zetten van het „clericale wanbeheer".

Desnietemin moeten er grieven worden uitgevonden, en zoo rekent men thans van links der regeering tot misdaad aan dat... de Brusselsche wereldtentoonstelling te vroeg geopend is! Waarom is die geen maand later geopend? Dat heeft de regeering gedaan, antwoordt de liberale *Gazette*, ten einde de aandacht der menigte in beslag te nemen en ze af te wenden van de politiek.

Zoo dus wordt aan het katholiek landsbestuur verweten zich te weinig te bekommeren om de politiek, te zeer de stoffelijke belangen van het volk te behartigen, en van den ordelijken gang van zaken en de groote welvaart, die er in het land heerscht, zich een borstwering te maken tegen de aanvallen zijner tegenstanders. Waarlijk, dat moesten de katholieken van de liberalen gezegd krijgen, die in 1884, toen Malou het bewind aanvaardde, voorspelden dat het gras weelderig zou opschieten in de straten der verlatene hoofdstad.

Indien de mannen der linkerzijde met hun toenmalige voorspellingen te goeder trouw waren geweest, zouden zij thans niet treuren over den grooten vooruitgang van België op het gebied van handel, kunst en nijverheid, maar zich daarover oprecht verheugen.

Intusschen blijft het land zeer rustig, en kan men nauwelijks bemerken, dat er gewichtige verkiezingen op handen zijn. Behalve de algemeene welvaart en de daarmee gepaard gaande tevredenheid en rust bestaat er voor die rust nog een andere oorzaak, n.l. de vertegenwoordigde evenredigheid. Onder het meerderheidsstelsel ging het als bij een dobbelspel om *onder of boven, kruis of munt, kwijt of dubbel.*

Een half dozijn kiezers waren in staat een verplaatsing te bewerken van 32 zetels, zooals te Brussel, dat 21 volksvertegenwoordigers naar de Kamer zendt. Thans gaat er de strijd over één zetel en is 't de vraag of de katholieken, ten gevolge van het met de Onafhankelijken gesloten verbond, er den tienden zetel (zij bezitten er nu negen) al of niet zullen bijwinnen. In de overige arrondissementen gaat het eveneens om het behoud of het verlies van afzonderlijke zetels. Vandaar dat er van weerszijden zeer groote numerieke verliezen onmogelijk zijn, hetgeen een voordeel is voor den regelmatigen gang van zaken en orde in 's lands bestuur.

In het gunstigste geval zal de Rechterzijde een aanwinst doen van twee zetels, een te Brussel waar zij deze maal samengaan met de onafhankelijken en te Kortrijk, waar de democraten zich van het verbond met de socialisten hebben losgemaakt.

Er dreigt eenig gevaar te Brussel en te Leuven uithoofde van de mogelijke aanbieding van dissidente katholieken op de katholieke lijsten. De ontevredenen, die daarop mochten figureeren, hebben natuurlijk niet de minste kans van slagen, doch door eenige honderde stemmen aan de gemeenschappelijke lijsten te onttrekken, kunnen zij aan deze veel schade doen. Te Thielt had de laatst gekozene katholiek bij de vorige verkiezing slechts een voorsprong van een 700 stemmen; daar zal dus hard moeten gewerkt worden — wat trouwens ook geschiedt.

ENGELAND.

De vlucht van Paulhan van Londen naar Manchester.

is gelukkig volbracht en daarmee de prijs van 12000 gulden gewonnen. Den 28n. April, heel in de vroegte, is Paulhan te Lichfield, waar hij den vorigen avond was gedaald, opgestegen om 4 uur 9.

Stafford, op 134 mijlen of 215½ K. M. van het beginpunt, vloog hij voorbij om 4 uur 41 en Manchester bereikte hij om 5 uur 30.

Toen had hij dus 186 mijlen of 299 K. M. afgelegd.

Een groote, hartelijke ovatie wachtte den Franschen luchtheld, toen hij nabij Manchester neerstreek, na sierlijke kringen in de lucht te hebben gemaakt. De landing ging vlot en bevallig; hij cirkelde eerst de vliegplaats rond en streek toen neer te midden van de opgewonden menigte, die hem luidruchtige hulde bracht. Met den expres-trein, die hem van Londen af had gevolgd en waarin zijn vrouw zat, ging Paulhan van zijn punt van aankomst (buiten Manchester) door de stad Manchester.

De bijzondere correspondent van „De Matin" te Manchester meldt aan zijn blad, dat Paulhan hem zeide:

„Ik ben geheel uitgeput; deze tocht is een der zwaarste en gevaarlijkste mijns levens geweest. Ik had te kampen tegen sterken zijbries, die mijn snelheid niet verminderde, maar het vliegen zeer bemoeilijkte."

Ook regende het aanhoudend.

Paulhan legde gedurende het tweede gedeelte van zijn reis gemiddeld tachtig kilometer per uur af. Het was hoog tijd, dat hij aankwam, daar de weergesteldheid zeer slecht geworden was.

Alle Engelsche avondbladen wenschen Paulhan in hartelijke bewoording geluk met het succes, dat hij door zijn prachtige vlucht behaald heeft.

Doch ook White krijgt sympathiebetuigingen en men betreurt de mislukking van den tocht van den Engelschman, die alweer het bewijs levert — evenals het Kanaalsucces van Bleriot, — dat de Engelsche vliegkunst nog niet op eiven hoog peil staat als de buitenlandsche.

De Engelsche pers is van oordeel dat al deze gebeurtenissen van grooten invloed zijn op de ontwikkeling der vliegkunst en die ook enorm zullen steunen.

De belangstelling in het succes van Paulhan is bijzonder groot. De dagbladen vullen kolommen met verhalen over de vlucht.

Er zal een monument worden opgericht op de plaats, waar Paulhan na volbrenging van zijn vlucht neergestreken is.

Nadat Paulhan eenige uren in zijn hotel, waarheen hij dadelijk na aankomst gebracht werd, geslapen had bezocht hij den lord-mayor van Manchester.

Paulhan, zegt *N. R. C.*, is een beminnelijk man, nog wat jongensachtig, maar toch ook fijn-geestig met een ironische glimlach om den mond, met prachtige manieren en met een bescheidenheid, die zijn jeugdige dartelheid natuurlijkerwijze remt.

Op zijn achttiende jaar scheepte hij zich in als matroos op een Fransch schip, dat op Japan voer.

Nog voor dat hij twintig was, kreeg hij de gelegenheid zich te bemoeien met de vliegkunst.

Hij werd vrijwilliger bij de luchtvaartwerken in 't Fransche leger. Als mechanicien werkte hij mee aan 't bouwen van een militair luchtschip en leerde daarbij veel.

In 1906 kwam zijn dag.

Het was dien onvergetelijken November-dag, dat Santos Dumont 230 yards vloog in tegenwoordigheid van vele toeschouwers.

Onder die toeschouwers was ook Louis Paulhan.

Hij was verrukt en stelde zich een ideaal. Toen na een paar dagen de „Daily Mail" kwam met zijn prijs van 10,000 pond voor een vlucht van Londen naar Manchester en iedereen de mogelijkheid van uitvoering betwijfelde of althans nog zeer verwijderd achtte..... toen heeft Paulhan zich stellig voorgenomen dat te bereiken.

Hetgeen hij nu heeft bereikt.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.